Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
PRIITA PIKAMÄEJA,
predstavljeni 16. februarja 2023 [1]

Zadeva C-567/21

BNP Paribas SA
proti
TR

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Cour de cassation (kasacijsko sodišče), Francija)

„Predhodno odločanje – Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah – Uredba (ES) št. 44/2001 – Člena 33 in 36 – Priznavanje sodnih odločb – Priznanje kot predhodno vprašanje – Nacionalno pravilo o združevanju tožbenih zahtevkov – Pravnomočnost – Ugovor pravnomočnosti – Pojma ‚tožbeni temelj' in ‚predmet'"

I. Uvod

1. V tej zadevi je Cour de cassation (kasacijsko sodišče, Francija) Sodišču predložilo predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki se nanaša na razlago členov 33 in 36 Uredbe (ES) št. 44/2001. [2]

2. Tri vprašanja za predhodno odločanje, ki jih je postavilo predložitveno sodišče, Sodišču dajejo priložnost, da pojasni obseg pravnomočnosti sodne odločbe, ki je bila izdana v prvi državi članici in katere priznanje se zahteva v okviru predhodnega vprašanja zaradi nasprotovanja novi tožbi, vloženi v drugi državi članici. Natančneje, Sodišče je v takem okviru, ki je predmet bogatega teoretičnega preučevanja, [3] pozvano, naj opredeli vloge, ki pripadajo pravu Unije in nacionalnemu pravu pri določanju obsega pravnomočnosti sodne odločbe, ki jo izda sodišče države članice izvora. [4]

1 Jezik izvirnika: francoščina.

2 Uredba Sveta z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 4, str. 42).

3 Glej zlasti Turmo, A., *L'autorité de la chose jugée en droit de l'Union européenne*, Bruylant, Bruxelles, 2017; Kessedjian, C., „L'autorité de la chose jugée et l'effectivité du droit européen", *ERA Forum*, št. 11, 2010, str. 263 in naslednje; Menétrey, S., in Cuniberti, G., „Saisie conservatoire en France sur des biens gelés par une injonction Mareva chypriote: le (faible) jeu de l'autorité de chose jugée", *Revue critique de droit international privé*, 2019, str. 215 in naslednje.

4 Navesti je treba, da se ta problematika obravnava tudi v zadevi Recamier (C-707/21, trenutno prekinjena), v kateri je predložitveno sodišče Sodišče vprašalo, „ali se samostojna opredelitev pravnomočnosti nanaša na vse njene pogoje in učinke" ali pa „se lahko en del pridrži za pravo sodišča, pri katerem je bila vložena tožba in/ali za pravo sodišča, ki je izdalo odločbo". V zvezi s to drugo zadevo glej Bléry, C., „Quelle autonomie de la notion d'autorité de la chose jugée?: droit de l'Union versus droit français", *Dalloz actualité*, 1. december 2021.

II. Pravni okvir

A. Pravo Unije

3. Za to zadevo so upoštevni členi 27, 33 in 36 Uredbe št. 44/2001.

B. Nacionalno pravo

1. Francosko pravo

4. V skladu s členom L. 1234-5, prvi odstavek, code du travail (zakonik o delovnih razmerjih) ima delavec v primeru neuveljavljanja odpovednega roka pravico do denarnega povračila, razen če ni storil hude kršitve.

5. Člen L. 1234-9, prvi odstavek, zakonika o delovnih razmerjih:

„Delavec s pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas, ki ima ob odpovedi pogodbe o zaposlitvi od istega delodajalca neprekinjeno delovno dobo osmih mesecev, ima pravico do odpravnine, razen v primeru hude kršitve.“

6. Člen L. 1235-3 zakonika o delovnih razmerjih določa, da če do odpovedi pogodbe o zaposlitvi delavcu od delodajalca pride iz razloga, ki ni dejanski in resen, lahko sodišče predlaga vrnitev delavca na delovno mesto v podjetju z ohranitvijo pridobljenih ugodnosti. Če katera koli od strank zavrne to vrnitev na delovno mesto, sodišče delavcu odobri denarno povračilo, ki ga plača delodajalec.

7. Člen R. 1452-6 zakonika o delovnih razmerjih je v različici pred décret n° 2016-660 (odlok št. 2016-660) z dne 20. maja 2016[5] določal:

„Vsi zahtevki v zvezi s pogodbo o zaposlitvi med istima strankama so predmet istega postopka, ne glede na to, ali jih vloži tožeča ali tožena stranka.

To pravilo se ne uporablja, če se podlaga za zahtevke pojavi ali razkrije po vložitvi tožbe pri Conseil de prud'hommes [(delovno sodišče)].“

2. Pravo Združenega kraljestva

8. Člen 98 Employment Rights Act 1996 (zakon iz leta 1996 o pravicah delavcev) določa:

„1. Pri ugotavljanju, ali je odpoved pogodbe o zaposlitvi delavcu upravičena ali nezakonita v smislu tega člena, mora delodajalec dokazati –

(a) razlog (ali, če jih je več, glavni razlog) za odpoved pogodbe o zaposlitvi in

(b) da gre za razlog, ki spada v odstavek 2, ali za drug utemeljen razlog, ki upravičuje odpoved pogodbe o zaposlitvi delavca na delovnem mestu, na katerem je bil.

[5] JORF št. 0120 z dne 25. maja 2016, besedilo št. 30.

2. Razlog spada v ta odstavek, če –

[…]

(b) se nanaša na ravnanje delavca.

[…]

4. Če je delodajalec izpolnil zahteve iz odstavka 1, je odločitev, ali je odpoved pogodbe o zaposlitvi s strani delodajalca upravičena ali nezakonita (glede na razlog, ki ga dokaže delodajalec) –

(a) odvisna od tega, ali je glede na okoliščine (vključno z velikostjo in upravnimi viri podjetja delodajalca) delodajalec ravnal razumno s tem, da je to štel za zadosten razlog za odpoved pogodbe o zaposlitvi delavcu, in

(b) bo sprejeta ob upoštevanju pravičnosti in glede na vsebino zadeve.

[…]“

9. Člen 118 tega zakona določa, da če sodišče dodeli denarno povračilo zaradi nezakonite odpovedi pogodbe o zaposlitvi s strani delodajalca v skladu s členom 112(4) in členom 117(3), je to denarno povračilo sestavljeno iz (a) osnovnega povračila (izračunanega v skladu s členi od 119 do 122 in 126) ter (b) kompenzacijskega povračila (izračunanega v skladu s členi 123, 124, 124A in 126).

III. Dejansko stanje, postopek v glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

10. Družba BNP, ki je postala družba BNP Paribas, je 25. avgusta 1998 zaposlila osebo TR na podlagi pogodbe angleškega prava, da bi v Londonu opravljala funkcije „Senior Dealer“.

11. Oseba TR je z isto družbo 2. aprila 2009 podpisala pogodbo francoskega prava o zaposlitvi za nedoločen čas za napotitev v Singapur. V skladu z aneksom k pogodbi o zaposlitvi z dne 16. avgusta 2010 je bila razporejena v podružnico družbe BNP Paribas v Londonu.

12. Osebi TR je bila 30. septembra 2013 odpovedana pogodba o zaposlitvi zaradi hude kršitve v okviru dogodkov, ki so se zgodili med njeno napotitvijo v Singapur.

13. Oseba TR je 20. decembra 2013 vložila tožbo pri Employment Tribunal (delovno sodišče, Združeno kraljestvo), ki je s sodbo z dne 26. septembra 2014 ugodilo njeni tožbi zaradi nezakonite odpovedi pogodbe o zaposlitvi („complaint of unfair dismissal“) kot utemeljeni, ji prisodilo 81.175 GBP (približno 94.401,77 EUR) iz naslova kompenzacijskega povračila („compensatory award“), druga vprašanja glede povračil pa preložilo na poznejšo obravnavo.

14. Employment Tribunal (delovno sodišče, Združeno kraljestvo) je zlasti ugotovilo, da je bila oseba TR sankcionirana v skladu s francoskim zakonikom o delovnih razmerjih, vendar se je odvetnik družbe BNP Paribas strinjal, da je treba zadevo obravnavati v skladu z zakonom iz leta 1996 o pravicah delavcev in sodno prakso Združenega kraljestva.

15. Oseba TR je nato 27. novembra 2014 vložila tožbo pri conseil de prud'hommes de Paris (delovno sodišče v Parizu, Francija), s katero je med drugim predlagala, naj se družbi BNP Paribas naloži plačilo odškodnine zaradi odpovedi brez dejanskega in resnega razloga, odpravnine, denarnega povračila namesto odpovednega roka, ter več zneskov, ki ustrezajo bonusom in nagradam, določenim v pogodbi o zaposlitvi. Conseil de prud'hommes (delovno sodišče) je s sodbo z dne 17. maja 2016 te zahtevke razglasilo za nedopustne iz razloga *res iudicata*.

16. Cour d'appel de Paris (pritožbeno sodišče v Parizu, Francija) je s sodbo z dne 22. maja 2019 to sodbo razveljavilo v vseh točkah.

17. Iz sodbe je razvidno, da je cour d'appel de Paris (pritožbeno sodišče v Parizu) odločilo, da je sodba Employment Tribunal (delovno sodišče, Združeno kraljestvo) pravnomočna v delu, v katerem je zadnjenavedeno sodišče ugotovilo, da odpoved ni temeljila na dejanskem in resnem razlogu. Vendar je to sodišče menilo, da se na pravnomočnost ni mogoče sklicevati v zvezi s tožbami, vloženimi pred conseil de prud'hommes de Paris (delovno sodišče v Parizu), in družbi BNP Paribas naložilo plačilo odškodnine zaradi odpovedi brez dejanskega in resnega razloga, odpravnine, denarnega povračila namesto odpovednega roka, ter več zneskov, ki ustrezajo bonusom in nagradam, določenim v pogodbi o zaposlitvi.

18. Cour d'appel de Paris (pritožbeno sodišče v Parizu) je do te ugotovitve prišlo zlasti na podlagi tega, da je bilo v tožbi pred Employment Tribunal (delovno sodišče, Združeno kraljestvo) izrecno navedeno, da oseba TR ni zahtevala odškodnine in ugodnosti v zvezi s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi ter da bo te tožbene zahtevke uveljavljala pri drugem sodišču. Ugotovilo je, da zahtevki, uveljavljani pri francoskem sodišču, niso bili enaki in niso imeli istega tožbenega temelja kot zahtevki, uveljavljani pri navedenem sodišču.

19. Družba BNP Paribas je vložila pritožbo pri Cour de cassation (kasacijsko sodišče, Francija). Pritožnica v utemeljitev svoje pritožbe navaja zlasti člen 33 Uredbe št. 44/2001 in trdi, da francoska sodišča zaradi sodbe sodišča Združenega kraljestva niso mogla preučiti zahtevkov, ki jih je uveljavljala oseba TR. V zvezi s tem pritožnica najprej trdi, da je treba ugovor pravnomočnosti tuje odločbe, ki se uveljavlja pred francoskim sodiščem, presojati glede na veljavnost in učinkovitost te odločbe v državi članici, v kateri je bila izdana. Drugič, trdi, da pravnomočnost sodne odločbe, izdane v državi članici, preprečuje, da se v drugi državi članici vloži tožba z istim predmetom, istim tožbenim temeljem in z istimi strankami.

20. Cour de cassation (kasacijsko sodišče) je pri preučitvi te pritožbe ugotovilo, da se je družba BNP Paribas sklicevala na pravilo „abuse of process“, ki izhaja iz sodbe Court of Chancery (England & Wales) (sodišče za gospodarske zadeve (Anglija in Wales), Združeno kraljestvo) v zadevi Henderson proti Hendersonu z dne 20. julija 1843, v skladu s katerim „naj bi morali stranki, kadar njuno vprašanje postane predmet spora pred pristojnim sodiščem, celotno zadevo predložiti zadnjenavedenemu, da bi se lahko o vseh vidikih tega vprašanja odločilo – s pridržkom pritožbe – enkrat za vselej“.[6]

21. Cour de cassation (kasacijsko sodišče) je prav tako spomnilo, da so v skladu s takrat veljavno francosko zakonodajo vsi zahtevki v zvezi s pogodbo o zaposlitvi predmet istega postopka, ne glede na to, ali jih vloži tožeča ali tožena stranka, in da se to pravilo ne uporablja, če se podlaga za zahtevke pojavi ali razkrije po vložitvi tožbe pri conseil de prud'hommes (delovno sodišče).

[6] Točka 37 predloga za sprejetje predhodne odločbe. Poudariti je treba, da je predložitveno sodišče podrobno obravnavalo pravilo o „abuse of process“ v točki 38 različice predloga za sprejetje predhodne odločbe, ki je neanonimizirana in brez izpustov.

22. V teh okoliščinah je Cour de cassation (kasacijsko sodišče) 8. septembra 2021 prekinilo postopek in Sodišču v predhodno odločanje predložilo naslednja vprašanja:

„1. Ali je treba člena 33 in 36 Uredbe [št. 44/2001] razlagati tako, da če pravo države članice izvora odločbe tej odločbi priznava tako veljavnost, ki preprečuje, da bi isti stranki začeli nov postopek za odločitev o zahtevkih, ki bi lahko bili vloženi že v prvem postopku, učinki, ki jih ima ta odločba v državi članici, v kateri se zahteva priznanje, nasprotujejo temu, da bi sodišče zadnjenavedene države, katere pravo, ki se je uporabljalo *ratione temporis*, je v delovnem pravu določalo podobno obveznost združevanja zahtevkov, odločalo o takih zahtevkih?

2. Če je odgovor na prvo vprašanje nikalen: ali je treba člena 33 in 36 Uredbe Sveta št. 44/2001 razlagati tako, da ima tožba, kakršna je tožba zaradi ‚unfair dismissal' v Združenem kraljestvu, isti tožbeni temelj in isti predmet kot tožba, kakršna je tožba zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi od delodajalca brez dejanskega in resnega razloga v francoskem pravu, tako da zahtevki za odškodnino zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi od delodajalca brez dejanskega in resnega razloga, za denarno povračilo namesto odpovednega roka in za odpravnino, ki jih delavec vloži pri francoskem sodišču po tem, ko je v Združenem kraljestvu pridobil sodno odločbo, s katero je razglašena ‚unfair dismissal' in so dodeljena povračila iz tega naslova (compensatory award), niso dopustni? Ali je treba v zvezi s tem razlikovati med odškodnino zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi od delodajalca brez dejanskega in resnega razloga, ki bi lahko imela isti tožbeni temelj in isti predmet kot ‚compensatory award', ter odpravnino in denarnim povračilom namesto odpovednega roka, ki se v francoskem pravu dolgujeta, če odpoved pogodbe o zaposlitvi temelji na dejanskem in resnem razlogu, vendar se ne dolgujeta, če odpoved pogodbe o zaposlitvi temelji na hudi kršitvi?

3. Prav tako, ali je treba člena 33 in 36 Uredbe […] št. 44/2001 razlagati tako, da imata tožba, kot je tožba zaradi ‚unfair dismissal' v Združenem kraljestvu, in tožba za izplačilo bonusov in nagrad, določenih v pogodbi o zaposlitvi, isti tožbeni temelj in isti predmet, če ti tožbi temeljita na istem pogodbenem razmerju med strankama?"

IV. Postopek pred Sodiščem

23. Pisna stališča so predložile stranki v postopku v glavni stvari, francoska in švicarska vlada ter Evropska komisija.

V. Pravna presoja

A. Uvodne ugotovitve

24. Pred preučitvijo vprašanj za predhodno odločanje, ki jih je postavilo predložitveno sodišče, se mi zdi nujno podati nekaj pripomb.

1. Uporaba Uredbe št. 44/2001

25. Preveriti je treba, ali se Uredba št. 44/2001 uporablja *ratione temporis* in *ratione loci*. V zvezi s tem ugotavljam, da je bila sodba Employment Tribunal (delovno sodišče, Združeno kraljestvo), katere priznanje je predmet postopka v glavni stvari, razglašena po tožbi, vloženi 20. decembra 2013.

26. Prvič, iz te okoliščine izhaja, da se Uredba št. 44/2001 uporablja *ratione temporis* za spor o glavni stvari. Ta uredba se je namreč na podlagi člena 66(2) Uredbe št. 1215/2012[7] še naprej uporabljala za sodne odločbe, izdane v sodnih postopkih, ki so bili začeti pred 10. januarjem 2015.

27. Iz iste okoliščine nato izhaja, da se Uredba št. 44/2001 uporablja *ratione loci*. Do te ugotovitve sem prišel, ker se v skladu s členom 67(2)(a) Sporazuma o izstopu Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska iz Evropske unije in Evropske skupnosti za atomsko energijo[8] „Uredba (EU) št. 1215/2012 […] uporablja za priznavanje in izvrševanje sodb, izdanih v sodnih postopkih, ki so se začeli pred koncem prehodnega obdobja, in za javne listine, ki so bile uradno sestavljene ali registrirane, ter sodne poravnave, ki so bile potrjene ali zaključene pred koncem prehodnega obdobja“. Iz tega sledi, da se Uredba št. 44/2001 v Združenem kraljestvu uporablja do konca prehodnega obdobja.

28. Glede na te okoliščine je treba šteti, da se Uredba št. 44/2001 uporablja *ratione temporis* in *ratione loci* za spor o glavni stvari.

2. Razlaga Uredbe št. 44/2001

29. V zvezi z razlago določb Uredbe št. 44/2001 naj spomnim, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso[9] ta uredba nadomestila Konvencijo z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah[10] (v nadaljevanju: Bruseljska konvencija), zato razlaga, ki jo je Sodišče podalo glede določb te konvencije, velja tudi za določbe te uredbe, kadar je mogoče določbe teh aktov Unije šteti za enakovredne.

30. Ugotavljam, da imata člena 26 in 29 Bruseljske konvencije na eni strani ter člena 33 in 36 Uredbe št. 44/2001 na drugi strani, za katerih razlago prosi predložitveno sodišče, skoraj enako besedilo, tako da bodo sodbe Sodišča, ki razlagajo Bruseljsko konvencijo, verjetno ustrezna podlaga za odgovor na vprašanja predložitvenega sodišča.[11]

3. Razmejitev predhodnih vprašanj

31. Prvič, ugotavljam, da je iz podatkov, ki jih je poslalo predložitveno sodišče, razvidno, da se družba BNP Paribas sklicuje na sodbo Employment Tribunal (delovno sodišče, Združeno kraljestvo) in sklepa, da tožba, ki jo je oseba TR pozneje vložila v Franciji, ni dopustna. Po mojem

[7] Uredba Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 2012, L 351, str. 1). Ta uredba je nadomestila Uredbo št. 44/2001.

[8] UL 2019, C 384 I, str. 1.

[9] Glej sodbo z dne 6. junija 2019, Weil (C-361/18, EU:C:2019:473, točka 40 in navedena sodna praksa). Prav tako naj pripomnim, da Sodišče sklepa enako v zvezi z razlago Uredbe št. 1215/2012. Glej v tem smislu sodbo z dne 20. junija 2022, London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association (C-700/20, EU:C:2022:488, točka 42 in navedena sodna praksa).

[10] UL 1972, L 299, str. 32.

[11] Opozoriti je treba tudi, da sta člena 33(1) in 36 Uredbe št. 44/2001 po besedilu zelo podobna členoma 36 in 52 Uredbe št. 1215/2012.

mnenju tak položaj ustreza položaju iz člena 33(3) Uredbe št. 44/2001, ki zajema položaj, ko je izid postopka pred sodiščem države članice odvisen od odločitve o priznanju kot o predhodnem vprašanju. Vendar, kot je navedeno v poročilu P. Jenarda,[12] se to pravilo nanaša na primer, ko stranka zahteva priznanje kot ugovor pravnomočnosti.

32. V zvezi s tem naj pripomnim, da čeprav se priznanja ne sme zamenjati s pravnomočnostjo,[13] sta pojma povezana. Pravnomočnost je torej eden od vidikov priznanja. Natančneje, priznanje ima lahko na podlagi pravnomočnosti bodisi pozitivni vidik, saj omogoča, da se pravni položaj, ustvarjen z odločbo, izdano v prvi državi članici, uvede v drugi državi članici, bodisi negativni vidik, saj na podlagi pravnomočnosti prepoveduje, da bi se o sodni odločbi, izdani v prvi državi članici, v drugi državi podvomilo z zahtevki, ki se nanašajo na enake točke, o katerih je bilo odločeno z navedeno odločbo.[14]

33. Iz tega izhaja, da je treba na spor o glavni stvari pogledati s tega drugega vidika pravil o priznavanju, določenih z Uredbo št. 44/2001. Po mojem mnenju ta okvir razmejuje dvojni problem. Po eni strani naj bi opredelil, na katerih podlagah je treba razmejiti veljavnost odločbe, izdane v prvi državi članici, katere priznanje se zahteva pred sodiščem druge države članice. Po drugi strani ta okvir pomeni, da je treba določiti, kako je treba to odločbo povezati s tožbo, vloženo v drugi državi članici, da se ugotovi, ali je ta novi postopek delno ali v celoti nedopusten zaradi pravnomočnosti sodbe, izdane v prvi državi članici.

34. Drugič, naj ugotovim, da tožena stranka v postopku v glavni stvari izpodbija predstavitev britanskega pravila o „zlorabi postopka“, kakor jo je podalo predložitveno sodišče, in trdi, da je uporaba tega pravila omejena na primere, v katerih je tožeča stranka zlorabila postopek tako, da ji ne bi bilo prepovedano začeti drugega postopka. Vendar naj spomnim, da v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča velja za vprašanja v zvezi z razlago prava Unije, ki jih nacionalno sodišče zastavi v pravnem in dejanskem okviru, ki ga to opredeli v okviru lastne odgovornosti in katerega pravilnosti Sodišče ne preizkuša, domneva upoštevnosti.[15] Zato se mi zdi, da mora Sodišče odločiti izključno na podlagi pravnih in dejanskih elementov, ki jih je navedlo predložitveno sodišče.

B. Prvo vprašanje za predhodno odločanje

35. S prvim vprašanjem želi predložitveno sodišče v bistvu ugotoviti, ali je treba člena 33 in 36 Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da nasprotujeta temu, da zaradi sodbe, izdane v državi članici, postanejo tožbe, vložene pri sodišču druge države članice, nedopustne, ker zakonodaja vsake od teh držav določa postopkovno pravilo združevanja vseh tožbenih zahtevkov, ki bi lahko bili vloženi v prvotnem postopku.

36. Drugače povedano, to vprašanje pomeni, da je treba ugotoviti, ali je treba za uporabo pravil o priznavanju iz Uredbe št. 44/2001 pravnomočnost odločbe, izdane v državi izvora, razmejiti s sklicevanjem na nacionalno pravilo o združevanju tožbenih zahtevkov.

[12] Poročilo P. Jenarda o Konvenciji z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in izvrševanju sodb v civilnih in trgovinskih zadevah (UL 1979, C 59, str. 44; v nadaljevanju: Jenardovo poročilo).

[13] V zvezi s tem P. Jenard poudarja, da „je bila beseda ‚pravnomočnost‘, ki se pojavlja v več konvencijah, izrecno izpuščena, saj se lahko priznajo začasne odločbe in odločbe o pomilostitvi, ki še niso pravnomočne“. Jenardovo poročilo, str. 43.

[14] To razmišljanje izvira iz teh del: Gaudemet-Tallon, H., in Ancel, M.-É., *Compétence et exécution des jugements en Europe*, LGDJ, 6. izdaja, 2018, str. 583, ter Alexandre, D., in Huet, A., *Répertoire de procédure civile, compétence judiciaire européenne, reconnaissance et exécution des décisions en matière civile et commerciale*, 2021, točka 335 in naslednje.

[15] Sodba z dne 20,. oktobra 2022, Koalitsia „Demokratichna Bulgaria – Obedinenie“ (C-306/21, EU:C:2022:813, točka 27 in navedena sodna praksa).

37. Da bi se odgovorilo na to vprašanje, se mi zdi, da je treba najprej pojasniti obseg pojma „priznanje“. Iz tega naslova je treba poudariti, da samo priznanje ni opredeljeno v Uredbi št. 44/2001, ki v svojem členu 33(1) določa le, da se „[s]odna odločba, izdana v državi članici, […] v drugih državah članicah prizna, ne da bi bilo potrebno za priznanje začeti kakršen koli poseben postopek“, v členu 36 pa, da „[p]od nobenimi pogoji tuje sodne odločbe ni dovoljeno preverjati glede vsebine“.

38. Glede na to naj spomnim, da je treba v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča za razlago določbe prava Unije upoštevati ne le njeno besedilo, ampak tudi sobesedilo in cilje, ki jim sledi ureditev, katere del je. [16]

39. V zvezi s cilji Uredbe št. 44/2001 je iz uvodnih izjav 2, 6, 16 in 17 te uredbe najprej razvidno, da je njen namen zagotoviti prosti pretok sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah, izdanih v državah članicah, [17] z določitvijo poenotenih pravil o pristojnosti in s poenostavitvijo formalnosti, da bi se te sodne odločbe hitro in enostavno priznale in izvršile. [18]

40. Glede sistema, ki ga uvaja Uredba št. 44/2001, je nato v njenih uvodnih izjavah 16 in 17 poudarjena pomembnost medsebojnega zaupanja sodišč držav članic glede priznavanja in izvršitve sodnih odločb, s čimer se tudi predpostavlja, da se pojmi iz te uredbe ne razlagajo ozko. [19]

41. Nazadnje, v Jenardovem poročilu so bile opredeljene posledice priznanja, ko je pojasnil, da mora „biti posledica priznanja odločb načeloma to, da se jim podeli veljavnost in učinkovitost, kakršno imajo v državi članici, v kateri so bile izdane“. [20]

42. Sodišče je izrecno privzelo ta zadnji predlog in je v sodbi Hoffmann [21] natančno opredelilo učinke priznanja, ko je razsodilo, da mora imeti tuja odločba, priznana na podlagi člena 26 Bruseljske konvencije, v zaprošeni državi načeloma enake učinke, kot jih ima v državi izvora. [22]

43. Sodišče je nato v okviru tega, da se odločba, izdana v eni državi članici, izvrši v drugi državi članici, s sklicevanjem še na Jenardovo poročilo [23] odločilo, da „čeprav mora biti posledica priznanja odločb načeloma to, da se jim podeli veljavnost in učinkovitost, kakršno imajo v državi članici, v kateri so bile izdane, ni nobenega razloga, da se sodbi ob izvršitvi priznajo posledice, ki jih nima v državi članici izvora, ali učinki, ki jih enakovrstna sodba, izdana neposredno v državi članici, v kateri se zahteva izvršitev, ne bi imela“. [24]

[16] Sodba z dne 27. oktobra 2022, Orthomol (C-418/21, EU:C:2022:831, točka 24 in navedena sodna praksa). Natančneje, določbe Uredbe št. 44/2001 je treba razlagati samostojno ob upoštevanju njenega sistema in njenih ciljev. Glej v tem smislu sodbo z dne 7. marca 2018, E.ON Czech Holding (C-560/16, EU:C:2018:167, točka 25 in navedena sodna praksa).

[17] Naj pripomnim, da je P. Jenard v svojem poročilu poudaril, da Bruseljska konvencija „poskuša čim bolj olajšati prosti pretok sodnih odločb in da jo je treba razlagati v tem duhu“ (Jenardovo poročilo, str. 42).

[18] Sodba z dne 4. oktobra 2018, Società Immobiliare Al Bosco (C-379/17, EU:C:2018:806, točka 45 in navedena sodna praksa)

[19] Sodba z dne 15. novembra 2012, Gothaer Allgemeine Versicherung in drugi (C-456/11, EU:C:2012:719, točka 28; v nadaljevanju: sodba Gothaer).

[20] Jenardovo poročilo, str. 43.

[21] Sodba z dne 4. februarja 1988 (145/86, EU:C:1988:61).

[22] Sodba z dne 4. februarja 1988, Hoffmann (145/86, EU:C:1988:61, točki 10 in 11). V tem smislu glej tudi sodbo Gothaer (točka 34).

[23] Jenardovo poročilo, str. 48.

[24] Sodbe z dne 28. aprila 2009, Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, točka 66); z dne 13. oktobra 2011, Prism Investments (C-139/10, EU:C:2011:653, točka 38), in z dne 4. oktobra 2018, Società Immobiliare Al Bosco (C-379/17, EU:C:2018:806, točka 40).

44. Iz teh sodb izhaja, da Sodišče v skladu s samo strukturo Uredbe št. 44/2001, ki v bistvu ločuje pravila o priznavanju od pravil o izvrševanju sodnih odločb, [25] razlikuje glede na to, kateri od obeh pojmov je v središču spora.

45. V zvezi z izvrševanjem sodnih odločb, ki vključuje izvajanje prisilnih ukrepov za zagotovitev uresničitve pravice iz sodne odločbe, [26] se Sodišče izrecno sklicuje tako na pravo države izvora kot na pravo države, v kateri se zahteva izvršitev, da bi učinke tuje sodne odločbe prilagodilo učinkom, ki bi jih imela nacionalna sodna odločba. [27]

46. Po drugi strani pa v zvezi s priznavanjem sodnih odločb ugotavljam, da se Sodišče v zgoraj navedenih sodbah sklicuje izključno na pravo države članice, v kateri je bila sodba izdana. Menim, da iz tega sledi, da priznanje pomeni, da se pravila, ki jih pravo države izvora veže na sodne odločbe, izdane v tej državi, razširijo na drugo državo članico. V skladu s to rešitvijo, ki jo teorija označuje kot pravilo „razširitve učinkov“, se je treba za določitev učinkov sodne odločbe, na katero se sklicuje druga država članica, opreti na pravo države članice izvora, kamor spadajo tudi točke, o katerih je bilo odločeno v tej sodni odločbi, pravice, ki so v njej določene, in njihove materialne posledice za pravni položaj strank. [28]

47. Menim, da se po navedenih sodbah ta sodna praksa ni tako spremenila, da bi se lahko o njej podvomilo.

48. Seveda naj poudarim, da je Sodišče v sodbi Gothaer med drugim odločilo, da je treba „[č]lena 32 in 33 Uredbe št. 44/2001 […] razlagati tako, da je sodišče, pred katerim se uveljavlja priznanje odločbe, s katero se je sodišče druge države članice na podlagi dogovora o krajevni pristojnosti izreklo za nepristojno, vezano na ugotovitev o veljavnosti tega dogovora iz obrazložitve pravnomočne sodbe, s katero je bila tožba razglašena za nedopustno“. [29]

49. Iz te sodbe izhaja, da so ne glede na obseg, ki jim ga pripisuje nacionalno pravo, razlogi odločbe o nepristojnosti, ki temelji na dogovoru o pristojnosti, pravnomočni. Na prvi pogled bi taka rešitev lahko pomenila, da se Sodišče v zadevah, ki se nanašajo na priznanje, ni sklicevalo na pravo države izvora, da bi dalo prednost avtonomnemu pojmovanju pravnomočnosti. Vendar se mi zdi, da glede na razumevanje obrazložitve Sodišča take analize ni mogoče sprejeti.

50. V zvezi s tem je treba pripomniti, da je bila ta sodba izdana v posebnem okviru priznanja sodne odločbe, izdane v državi članici, ki je zavrnila pristojnost na podlagi dogovora o pristojnosti. V tem okviru je Sodišče v bistvu menilo, da bi bilo načelo vzajemnega zaupanja in prepoved vsebinskega preverjanja sodnih odločb kršeno, če bi bilo sodišče države članice pooblaščeno za nadzor nad odločbo sodišča druge države članice, ki je uporabilo določbe Uredbe

[25] Čeprav so pravila o priznanju in izvrševanju združena v poglavju III Uredbe št. 44/2001, zanje poleg skupnih določb v oddelku 3 navedenega poglavja veljajo posebna pravila, določena v ločenih oddelkih navedene uredbe.

[26] Za opredelitev izvršitve glej Alexandre, D., in Huet, A., *Répertoire de procédure civile, compétence judiciaire européenne, reconnaissance et exécution des décisions en matière civile et commerciale*, 2021, točka 335, in Requejo Isidro, M., *Brussels I Bis: A Commentary on Regulation (EU) nº 1215/2012*, Elgar Commentaries in Private International Law Series, 2022, str. 550.

[27] Poleg tega je ta rešitev določena v Uredbi št. 1215/2012, katere člen 54 določa: „Če sodna odločba vsebuje ukrep ali odredbo, ki je pravo zaprošene države članice ne pozna, se ta ukrep ali odredba, kolikor je najbolj mogoče, prilagodi ukrepu ali odredbi, ki obstaja v pravu zadevne države članice in ima enakovredne učinke ter je namenjena izpolnjevanju podobnih ciljev in interesov.“

[28] Za predstavitev pravila razširitve učinkov in posledic, ki iz tega izhajajo, glej Gaudemet-Tallon, H., in Ancel, M.-É., *Compétence et exécution des jugements en Europe*, *op. cit.*, str. 550; Requejo Isidro, M., *Brussels I Bis: A Commentary on Regulation (EU) nº 1215/2012*, *op. cit.*, str. 551, in Dickinson, A., Lein, E., in James, A., *The Brussels I Regulation Recast*, Oxford University Press, 2015, točka 13.33 in naslednje.

[29] Sodba Gothaer (točka 43).

št. 44/2001, da bi zavrnilo ali priznalo svojo pristojnost. Sklenilo je, da je zaradi takih pomislekov potreben avtonomen pristop k pravnomočnosti, opredeljen na ravni Unije, neodvisno od nacionalnih pravil.[30]

51. Prav tako naj poudarim, da se Sodišče ni samo izrecno sklicevalo na sodbo Hoffmann,[31] ampak je tudi poudarilo, da je namreč priznanje odločb sodišč držav članic, s katerimi se ta na podlagi Uredbe št. 44/2001 izrečejo za nepristojna in ki so sprejete na podlagi skupnih pravil o pristojnosti iz prava Unije, v skladu z njegovo lastno ureditvijo.[32] Iz tega izhaja, da je Sodišče, kot trdi francoska vlada, nameravalo omejiti področje uporabe te rešitve na ta posebni primer.[33]

52. Na podlagi vseh teh premislekov sklepam, da se je treba glede na stanje sodne prakse Sodišča, kadar se zahteva priznanje, načeloma opreti na pravo države članice, v kateri je bila ta odločba izdana, da bi se določili njeni učinki. Iz tega izhaja, da je treba v postopku v glavni stvari pri ugotavljanju veljavnosti in učinkovitosti sodne odločbe, ki jo je izdalo Employment Tribunal (delovno sodišče, Združeno kraljestvo) upoštevati pravo Združenega kraljestva.

53. Glede na to mora biti tudi pravo države izvora po svoji naravi in namenu tako, da vpliva na razmejitev veljavnosti in učinkovitosti te odločbe. Menim, da postopkovno pravilo o združevanju tožbenih zahtevkov, določeno v pravu Združenega kraljestva, kot ga je predstavilo predložitveno sodišče, ne more imeti takega vpliva.

54. V zvezi s tem je iz informacij, ki jih je predstavilo predložitveno sodišče,[34] razvidno, da pravilo „zlorabe postopka“, ki od strank zahteva, da združijo vse tožbene razloge in zahtevke,[35] ki bi jih lahko uveljavljale v postopku, ki je privedel do prvotne odločbe, ne temelji na pojmu pravnomočnosti. Po mnenju predložitvenega sodišča gre za „pravilo javnega reda, ki temelji na želji, da se v splošnem interesu in interesu samih strank sodni postopek ne vleče in da tožena stranka ni podvržena več zaporednim postopkom, če bi lahko zadostoval en sam. To pravilo je usmerjeno prav proti zlorabi.“

55. Glede na te značilnosti se mi zdi, da je to postopkovno pravilo upravičeno z vidika pojma ekonomičnosti postopka, ki je značilen za Združeno kraljestvo, saj je njegov namen preprečiti, da bi tožeča stranka nepošteno začela morebitni nov postopek.

56. Iz tega sledi, da z vidika priznavanja sodne odločbe, izdane v prvi državi članici, v državi članici pravilo o združevanju tožbenih zahtevkov nima nobene zveze s točkami, o katerih je bilo že meritorno odločeno s sodno odločbo, izdano v prvi državi članici, s pravicami, ki so v njej določene, in njihovimi materialnimi posledicami za pravni položaj strank.

57. Iz tega je po mojem mnenju mogoče sklepati, da tako pravilo ne vpliva na veljavnost in učinkovitost sodne odločbe, katere priznanje se zahteva.

30 Sodba Gothaer (točke od 35 do 39).

31 Sodba z dne 4. februarja 1988 (145/86, EU:C:1988:61, točka 34).

32 Sodba Gothaer (točka 42).

33 Glede področja uporabe te sodbe glej Requejo Isidro, M., *Brussels I Bis: A Commentary on Regulation (EU) nº 1215/2012*, *op. cit.*, str. 552; Dickinson, A., Lein, E., in James, A., *The Brussels I Regulation Recast*, *op. cit.*, točka 13.51 in naslednje; Voulgarakis, K. D., „Reflections on the Scope of ‚EU Res Judicata‘ in the Context of Regulation 1215/2012: Case C-456/11 (Gothaer)“, *Journal of Private International Law*, 2020, 16: 3, str. od 451 do 464; Nioche, M., „Reconnaissance d’une décision étrangère d’incompétence prise sur le fondement d’une clause attributive de juridiction“, *Revue critique de droit international privé*, 2013, str. 686 in naslednje, ter di Noto, R., „Règlement Bruxelles I: à propos de la reconnaissance et de l’autorité de la chose jugée d’une décision nationale d’incompétence“, www.gdr-elsj.eu.

34 Sklicujem se na točko 38 različice predloga za sprejetje predhodne odločbe, ki je neanonimizirana in brez izpustov.

35 Opozoriti je treba, da predložitveno sodišče meni, da francosko pravo, ki se uporablja *ratione temporis*, določa podobno pravilo združevanja tožbenih zahtevkov.

58. Poleg tega se mi zdi, da sklep, ki bi bil drugačen od pravkar sprejetega, ne bi bil v skladu s sistematiko Uredbe št. 44/2001.

59. Opozoriti je treba, da je namen te uredbe olajšati prosti pretok sodnih odločb z določitvijo poenotenih pravil o pristojnosti in s poenostavitvijo formalnosti, da bi se te sodne odločbe hitro in enostavno priznale in izvršile. Kot je poudarilo Sodišče, pravila o pristojnosti in predpisi o priznanju in izvršitvi sodnih odločb namreč niso del dveh ločenih in samostojnih celot, ampak so tesno povezana. [36]

60. V zvezi s tem bi lahko upoštevanje nacionalnega pravila o združevanju tožbenih zahtevkov, določenega v pravu države članice, iz katere izvira sodna odločba, v fazi priznanja sodne odločbe ogrozilo poznejše izvajanje pravil iz poglavja II Uredbe št. 44/2001. Natančneje, ta uredba v oddelkih 5 in 9 tega poglavja določa posebna pravila o pristojnosti v zvezi z individualnimi pogodbami o zaposlitvi ter določbe o litispendenci in sorodnih pravdah.

61. Menim, da obveznost, ki se obravnava v postopku v glavni stvari, v delu, v katerem zahteva, da se vsi zahtevki navedejo v eni sami tožbi, lahko posega v mehanizme, ki jih določa ta uredba. Taka obveznost bi lahko namreč stranki namreč preprečila, da bi vložila nove tožbene zahtevke pri sodišču, ki je z Uredbo št. 44/2001 določeno za odločanje o njih, ali da bi se izognila avtonomnim določbam te uredbe, katerih namen je preprečiti vzporedne postopke, ki bi lahko pripeljali do nasprotujočih si sodnih odločb.

62. Razen če se ne upošteva cilj prostega pretoka sodnih odločb, uporaba določb Uredbe št. 44/2001 ne more biti odvisna od vsebine postopkovnih pravil države članice.

63. Naj dodam, da se o tej ugotovitvi ne more podvomiti niti z dejstvom, da pravo države članice, v kateri se zahteva priznanje, vsebuje podobno pravilo združevanja tožbenih zahtevkov. Iz razlogov, ki sem jih pravkar navedel, samo dejstvo, da zakonodaja obeh držav članic usklajeno določa tako obveznost, ne more namreč upravičiti nevtralizacije pravil o pristojnosti, določenih z Uredbo št. 44/2001.

64. Glede na vse te premisleke Sodišču predlagam, naj na prvo vprašanje za predhodno odločanje odgovori, da je treba določbe členov 33 in 36 Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da priznanje sodne odločbe, izdane v državi članici, katere pravo določa pravilo o združevanju tožbenih zahtevkov in ki istim strankam prepoveduje vložitev nove tožbe v zvezi z zahtevki, ki bi lahko bili vloženi že v prvem postopku, ne nasprotuje temu, da bi sodišče te druge države odločalo o takih zahtevkih, tudi če pravo države članice, v kateri se zahteva priznanje, določa podobno obveznost združevanja tožbenih zahtevkov.

65. Ker nacionalno postopkovno pravilo o združevanju tožbenih zahtevkov ni učinkovito merilo za določitev veljavnosti, ki se pripisuje sodni odločbi, izdani v državi članici, je treba še ugotoviti, kot je zaprošeno v drugem in tretjem vprašanju za predhodno odločanje, na kakšnih podlagah je treba tako sodno odločbo povezati s tožbenimi zahtevki, oblikovanimi v novem postopku, začetem pred sodiščem druge države članice.

[36] V tem smislu glej sodbo Gothaer (točka 35 in navedena sodna praksa).

C. Drugo in tretje vprašanje za predhodno odločanje

1. Preoblikovanje vprašanj

66. Drugo vprašanje predložitvenega sodišča, ki je razdeljeno na dva dela, je postavljeno, če bi bil odgovor na prvo vprašanje nikalen.

67. Prvič, to sodišče želi izvedeti, ali ima tožba, kakršna je tožba zaradi „unfair dismissal“ v Združenem kraljestvu, isti tožbeni temelj in isti predmet kot tožba, kakršna je tožba zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi od delodajalca brez dejanskega in resnega razloga v francoskem pravu, tako da zahtevki za odškodnino zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi od delodajalca brez dejanskega in resnega razloga, za denarno povračilo namesto odpovednega roka in za odpravnino, ki jih delavec vloži pri francoskem sodišču po tem, ko je v Združenem kraljestvu pridobil sodno odločbo, s katero je razglašena „unfair dismissal“ in je iz tega naslova dodeljena „compensatory award“, niso dopustni.

68. Drugič, predložitveno sodišče se sprašuje, ali je treba v zvezi s tem razlikovati med, na eni strani, odškodnino zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi od delodajalca brez dejanskega in resnega razloga, ki bi lahko imela isti tožbeni temelj in isti predmet kot „compensatory award“, ter, na drugi strani, odpravnino in denarnim povračilom namesto odpovednega roka, ki se v francoskem pravu dolgujeta, če odpoved pogodbe o zaposlitvi temelji na dejanskem in resnem razlogu, vendar se ne dolgujeta, če odpoved pogodbe o zaposlitvi temelji na hudi kršitvi.

69. Predložitveno sodišče s tretjim vprašanjem, ki ga je postavilo prav tako v primeru nikalnega odgovora na prvo vprašanje, želi izvedeti, ali je treba člena 33 in 36 Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da imata tožba, kot je tožba zaradi „unfair dismissal“ v Združenem kraljestvu, in tožba za izplačilo bonusov in nagrad, določenih v pogodbi o zaposlitvi, isti tožbeni temelj in isti predmet, če ti tožbi temeljita na istem pogodbenem razmerju.

70. Pri preučitvi teh vprašanj najprej opazim, da drugo vprašanje poziva Sodišče, naj podrobno preuči odškodnine, ki jih določa britansko oziroma francosko pravo, da bi ugotovilo, ali imata tožba zaradi „unfair dismissal“ in tožba zaradi odpovedi brez pravega in resnega razloga isti tožbeni temelj in isti predmet. Nato ugotavljam, da tretje vprašanje v delu, v katerem se nanaša na morebitno identičnost tožbenega temelja in predmeta, ki obstaja pri tožbi zaradi „unfair dismissal“ in tožbi za izplačilo nagrad in bonusov, določenih v pogodbi o zaposlitvi, vključuje tudi analizo vsebine zakonodaje, obravnavane v postopku v glavni stvari.

71. Po mojem mnenju iz tega izhaja, da se je treba pri teh vprašanjih posvetiti zahtevni nalogi razumevanja in nato primerjanja tehničnih določb britanske in francoske zakonodaje, ki se obravnava v sporu o glavni stvari. Vendar Sodišče v skladu z ustaljeno sodno prakso ni pristojno za razlago nacionalnega prava, saj je to izključno naloga predložitvenega sodišča.[37]

[37] V tem smislu glej sodbo z dne 7. aprila 2022, IFAP (C-447/20 in C-448/20, EU:C:2022:265, točka 100 in navedena sodna praksa).

72. Vendar je treba opozoriti, da mora Sodišče v skladu z ustaljeno sodno prakso v okviru postopka sodelovanja med nacionalnimi sodišči in Sodiščem, določenega v členu 267 PDEU, nacionalnemu sodišču podati koristen odgovor, ki temu sodišču omogoča odločitev v sporu, o katerem odloča. S tega vidika mora Sodišče po potrebi preoblikovati vprašanja, ki so mu bila predložena.[38]

73. V obravnavani zadevi je iz predloga za sprejetje predhodne odločbe[39] razvidno, da se predložitveno sodišče poleg primerjave vsebine nacionalnih zakonodaj, ki sta predmet postopka v glavni stvari, v okviru, v katerem se priznanje zahteva v okviru predhodnega vprašanja, sprašuje o razlagi pojmov „tožbeni temelj“ in „predmet“[40] glede na določbe členov 33 in 36 Uredbe št. 44/2001. Natančneje, to sodišče se v bistvu sprašuje, ali je treba pri ugotavljanju, ali imajo tožbe v zvezi z isto pogodbo o zaposlitvi isti tožbeni temelj in isti predmet, razlikovati med tožbami v zvezi z obveznostmi, ki so neločljivo povezane z izpolnjevanjem pogodbe o zaposlitvi, in tistimi v zvezi z obveznostmi, ki so povezane s prenehanjem te pogodbe.

74. Ker se ne glede na njuno besedilo drugo in tretje vprašanje nanašata na razlago prava Unije, predlagam, da se za koristen odgovor predložitvenemu sodišču vprašanji preoblikujeta tako:

Ali je treba člena 33 in 36 Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da imajo tožbe, ki temeljijo na isti pogodbi o zaposlitvi in se nekatere od njih nanašajo na obveznosti, ki so nastale zaradi izpolnjevanja te pogodbe, druge pa na obveznosti, ki so nastale zaradi prenehanja te pogodbe, v primeru, v katerem se priznanje sodne odločbe, izdane v eni državi članici, zahteva v okviru predhodnega vprašanja pred sodiščem v drugi državi članici, isti tožbeni temelj in isti predmet?

2. Preoblikovani vprašanji

a) Uvodne ugotovitve

75. Poudariti je treba, da predložitveno sodišče za izhodišče vzame tezo, da se je treba pri presoji dopustnosti tožbenih zahtevkov, uveljavljanih v drugi državi članici, opreti na merilo istovetnosti strank, tožbenega temelja in predmet. Zato se zdi, da je treba še pred preučitvijo vprašanja, kot je bilo preoblikovano, preveriti, ali je tako merilo upoštevno.

76. V zvezi s tem je treba najprej opozoriti, da člena 33 in 36 Uredbe št. 44/2001 ne napotita na pojme „istovetnost strank“, „tožbenega temelja“ in „predmeta“. Nasprotno, ti pojmi so osrednji element uporabe določb člena 27 te uredbe, ki veljajo za primer litispendence.[41]

77. Litispendenca pomeni, da je bil isti spor predložen dvema sodiščema Unije, določenima kot enako pristojnima. V takem primeru člen 27(1) Uredbe št. 44/2001 določa, da „[č]e pred sodišči različnih držav članic tečejo postopki z istim zahtevkom med istima strankama, vsa sodišča razen tistega, ki je prvo začelo postopek, po uradni dolžnosti prekinejo svoje postopke, vse dokler se ne

[38] V tem smislu glej sodbo z dne 13. oktobra 2022, DN (Izterjava družinskih dajatev) (C-199/21, EU:C:2022:789, točka 47 in navedena sodna praksa).

[39] Predvsem se sklicujem na točko 43 predloga za sprejetje predhodne odločbe.

[40] Poudariti je treba, da v tej zadevi pojem „istovetnost strank“ ni predmet razprave.

[41] Za predstavitev splošne sistematike pravil o litispendenci glej Dickinson, A., Lein, E. in James, A., *The Brussels I Regulation Recast*, *op. cit.*, točka 11.01 in naslednje.

ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek“. Kot je navedeno v uvodni izjavi 15 te uredbe so bila pravila litispendence predpisana z namenom čimbolj zmanjšati možnost sočasnih postopkov in zagotoviti, da v dveh državah članicah niso izdane nezdružljive sodne odločbe.

78. Določbe o litispendenci torej ustrezajo splošni sistematiki Uredbe št. 44/2001. Če ne bi bilo avtonomnega mehanizma, ki bi lahko preprečil odvijanje konkurenčnih postopkov v zvezi z istim sporom, bi bilo ogroženo načelo vzajemnega zaupanja med sodišči držav članic in cilj prostega pretoka sodnih odločb. [42]

79. V tem pogledu je litispendenca tesno povezana z negativnim vidikom pravnomočnosti. [43] Pravnomočnost sodne odločbe, katere priznanje se zahteva v okviru predhodnega vprašanja, preprečuje, da bi bil spor, o katerem je odločilo sodišče prve države članice, predmet nove tožbe, vložene pri sodišču druge države članice.

80. Iz tega sledi, da je skupni namen pravil o litispendenci in priznavanju prispevati k polni veljavnosti sodne odločbe, izdane v državi članici izvora, o kateri se ne sme podvomiti z odločbo sodišča druge države članice. [44]

81. Poleg tega se je Sodišče sklicevalo na to povezavo, da je odločilo, da ne bi bilo združljivo z določbami o priznavanju, če bi se dopustila tožba, ki bi imela isti predmet in isti stranki kot tožba, ki jo že obravnava sodišče druge države članice. [45] V podporo svojemu razlogovanju je Sodišče v bistvu še dodalo, da nezdružljivost take tožbe izhaja iz določb o litispendenci, ki se nanašajo na primer, v katerem „pred sodišči različnih držav pogodbenic tečejo postopki z istim zahtevkom med istima strankama“, in določa obveznost, da se sodišče, ki je drugo začelo postopek, izreče za nepristojno v korist sodišča, ki je prvo začelo postopek. Iz tega je sklepalo, da te določbe kažejo na željo preprečiti, da bi sodišči dveh držav pogodbenic odločali o enem samem sporu. [46]

82. Poleg tega je namen določb o litispendenci, kot je v bistvu ugotovilo Sodišče, olajšati priznanje sodnih odločb, tako da preprečujejo tveganje zavrnitve priznanja odločbe, izdane v državi izvora, zaradi nezdružljivosti te odločbe z odločbo, izdano med istima strankama v drugi državi članici. [47]

83. V zvezi s tem naj spomnim, da razlogi za zavrnitev priznanja iz člena 34 Uredbe št. 44/2001 vključujejo na eni strani nezdružljivost s sodno odločbo, izdano v sporu med istima strankama v državi članici, v kateri se zahteva priznanje, [48] in na drugi strani nezdružljivost s predhodno sodno odločbo, izdano v drugi državi. [49]

[42] V tem smislu glej sodbo z dne 20. junija 2022, London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association (C-700/20, EU:C:2022:488, točki 56 in 70).

[43] V zvezi s tem glej Turmo, A., *L'autorité de la chose jugée en droit de l'Union européenne*, *op. cit.*, str. 182 in naslednje.

[44] Taka prepoved izhaja iz člena 36 Uredbe št. 44/2001, ki prepoveduje kakršno koli preverjanje vsebine tuje sodne odločbe.

[45] Sodbi z dne 30. novembra 1976, de Wolf (42/76, EU:C:1976:168, točka 10), in z dne 8. decembra 1987, Gubisch Maschinenfabrik (144/86, EU:C:1987:528, točka 9; v nadaljevanju: sodba Gubisch).

[46] Sodba z dne 30. novembra 1976, de Wolf (42/76, EU:C:1976:168, točki 11 in 12).

[47] Sodba Gubisch (točki 8 in 18).

[48] Člen 34, točka 3, Uredbe št. 44/2001.

[49] V skladu s členom 34, točka 4, Uredbe št. 44/2001 se sodna odločba ne prizna, če ni združljiva s predhodno sodno odločbo, izdano v drugi državi članici ali v tretji državi glede istega zahtevka med istima strankama, in če predhodna sodna odločba izpolnjuje pogoje za priznanje v državi članici, v kateri se zahteva priznanje. Pojma „tožbeni temelj“ in „predmet“ iz tega člena je treba razlagati enako kot pri litispendenci. V zvezi s tem glej Gaudemet-Tallon, H., in Ancel, M.-É., *Compétence et exécution des jugements en Europe*, *op. cit.*, str. 645; Requejo Isidro, M., *Brussels I Bis: A Commentary on Regulation (EU) nº 1215/2012*, *op. cit.*, str. 661, ter Dickinson, A., Lein, E., in James, A., *The Brussels I Regulation Recast*, *op. cit.*, točka 13.366.

84. Zaradi tega cilja in nezmožnosti, da bi se iz približevanja različnih nacionalnih določb izpeljalo skupno razumevanje litispendence,[50] je Sodišče razvilo avtonomno razlago pojmov „istovetnost strank“, „tožbeni temelj“ in „predmet“.[51]

85. Vendar pravila o litispendenci in zavrnitvi priznanja sodne odločbe ne zajemajo posebnega primera iz člena 33(3) Uredbe št. 44/2001.

86. Čeprav je namen litispendence preprečiti nastanek nasprotujočih si sodnih odločb in s tem primerov, v katerih bi bilo mogoče uveljavljati ugovor pravnomočnosti, obstajajo primeri, v katerih se določbe člena 27 te uredbe ne uporabljajo, bodisi ker je sodišče, ki je začelo postopek, opustilo uporabo tega besedila, bodisi ker se ob odsotnosti vzporednih postopkov na litispendenco ni mogoče smiselno sklicevati.

87. Podobno se priznanje zavrne le, če se ugovor pravnomočnosti ni uveljavljal prej med drugim postopkom in dve odločbi, ki sta bili dejansko izdani, nista združljivi.

88. Primer iz člena 33(3) Uredbe št. 44/2001 ustreza vmesnemu in avtonomnemu položaju, v katerem se priznanje sodne odločbe, izdane v prvi državi članici, zahteva v okviru predhodnega vprašanja, zato da tožbeni zahtevki, vloženi v postopku pred sodiščem druge države članice, ne bi bili uspešni.

89. V takem primeru mora imeti sodišče, pred katerim se uveljavlja ugovor pravnomočnosti, na voljo preprosta primerjalna merila, ki mu omogočajo odločanje o dopustnosti tožb, ki so mu predložene. S tega vidika je osrednji element te primerjave identičnost spornih vprašanj, o katerih je bilo odločeno s sodno odločbo iz države članice izvora, in tistih, ki so bila predložena sodišču druge države članice. Glede na skupni namen mehanizmov, ki sem jih pravkar omenil, taka identičnost logično predpostavlja povezavo med strankami, tožbenim temeljem in predmetom v vsakem od postopkov.

90. Zato se mi zdi prenos merila istovetnosti strank, tožbenega temelja in predmeta, ki se uporablja za litispendenco, primeren, da se nacionalnemu sodišču zagotovi instrument, ki je opredeljen v pravu Unije[52] in je odgovor na potrebo po preprečevanju ponavljanja spora, o katerem je že odločilo drugo sodišče Unije.

91. Vendar je treba poudariti, da je namen tega merila le omogočiti sodišču, da preveri, ali je o tožbi, ki mu je predložena, že odločilo sodišče v državi članici, tako da njeno izvrševanje ne more vplivati na učinke priznanja, ki spadajo pod drugo ureditev.

92. Drugače povedano, menim, da je treba pri presoji dopustnosti tožbenih zahtevkov, ki se uveljavljajo pri sodišču države članice, sicer primerjati istovetnost strank, tožbenega temelja in predmeta, vendar je treba učinke prvotne sodne odločbe, katere priznanje se zahteva v okviru predhodnega vprašanja, v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča vedno določiti izključno glede na pravo države izvora.

[50] V zvezi s tem ugotavljam, da izrazov „tožbeni temelj“ in „predmet“ ni v več jezikovnih različicah člena 27 Uredbe št. 44/2001. V angleški, nemški in estonski različici so uporabljeni izrazi „same cause of action“, „desselben Anspruchs“ oziroma „hagide põhjal menetlusi“. Te razlike izražajo različnost pristopov k pojmu „litispendenca“ v različnih nacionalnih pravnih redih.

[51] Sodba Gubisch (točki 10 in 11).

[52] Ta avtonomni pristop se mi zdi še toliko bolj potreben, ker morajo imeti nacionalni sodniki zaradi različnih pristopov v nacionalnih zakonodajah na voljo homogen instrument za primerjavo.

93. Ti rešitvi sta po mojem mnenju med seboj usklajeni. Menim namreč, da ta primerjalni pristop lahko ohrani veljavnost in učinkovitost odločbe v državi članici, v kateri je bila izdana, saj izključuje vsako možnost, da bi bila postavljena pod vprašanj zaradi tožbe, vložene v drugi državi članici.

94. Glede na vse te premisleke menim, da je treba vprašanja, kot so bila preoblikovana, preučiti tako, da se ob upoštevanju pravil, ki urejajo priznavanje, prenese razlaga pojmov „tožbeni temelj“ in „predmet“, kakor jo je podalo Sodišče za uporabo člena 27 Uredbe št. 44/2001.

b) Istovetnost tožbenega temelja in predmeta

95. Sodišče je glede istovetnosti tožbenega temelja odločilo, da je v smislu pravil o litispendenci ta pogoj izpolnjen, če spori, v katerih sta udeleženi stranki, temeljijo na istem pogodbenem razmerju.[53] Na podlagi splošnejšega pristopa Sodišče razume „tožbeni temelj“ tako, da zajema dejansko stanje in pravno pravilo, ki se uveljavlja kot temelj zahtevka.[54]

96. Glede na to opredelitev menim, da ni dvoma, da imajo zahtevki, o katerih je odločilo Employment Tribunal (delovno sodišče, Združeno kraljestvo), in zahtevki, ki se uveljavljajo pri francoskih sodiščih, enak tožbeni temelj, saj je njihova dejanska podlaga prenehanje pogodbe o zaposlitvi med strankama, pravna podlaga pa so obveznosti, ki izhajajo iz te pogodbe.

97. Glede istovetnosti predmeta v smislu člena 27 Uredbe št. 44/2001 je Sodišče najprej navedlo, da je ni mogoče omejiti na formalno istovetnost dveh zahtevkov.[55]

98. V zvezi s tem je menilo, da je v primeru pogodbe o mednarodni prodaji premičnin cilj tožbe na izpolnitev te pogodbe ugotovitev, da je pogodba veljavna, in da je cilj tožbe na razveljavitev in odstop od iste pogodbe ravno ta, da se pogodbi odvzame vsakršna veljava. Iz tega je izpeljalo, da je bila zavezujoča narava pogodbe v središču obeh sporov in da ti tožbi temeljita na istem predmetu.[56]

99. Sodišče je nato pojasnilo, da predmet tvori cilj tožbe, saj pojma „predmet“ ni mogoče omejiti na formalno istovetnost dveh tožb in da je treba v zvezi s tem upoštevati ustrezne zahtevke tožečih strank v vsakem od sporov.[57] Glede na ta pomen je Sodišče menilo, da je treba ta pojem razlagati široko.[58]

[53] Sodba Gubisch (točka 15). V tej zadevi so se spori nanašali na isto pogodbo o mednarodni prodaji premičnin.

[54] Glej sodbo z dne 19. oktobra 2017, Merck (C-231/16, EU:C:2017:771, točka 36 in navedena sodna praksa). Na podlagi te opredelitve je Sodišče na primer odločilo, da imajo enak tožbeni temelj zahtevki, ki se uveljavljajo na podlagi različnih pogodb o prevozu, katerih besedilo je enako in se nanašajo na isto blago, ki se prevaža v razsutem stanju in je poškodovano v istih okoliščinah. Glej tudi sodbo z dne 6. decembra 1994, Tatry (C-406/92, EU:C:1994:400, točka 40).

[55] Sodba Gubisch (točka 17).

[56] Sodba Gubisch (točka 16). Vendar je bila ta rešitev v teoriji kritizirana, zlasti zato, ker imata tožba na razglasitev ničnosti in tožba na izpolnitev pogodbe bistveno različne cilje in ker ima lahko uporaba pojma „zavezujoča narava“ za posledico ohranitev stanja litispendence, kadar se dve tožbi nanašata na isto pogodbo. Glej v zvezi s tem Gaudemet-Tallon, H., in Ancel, M.-É., *Compétence et exécution des jugements en Europe*, *op. cit.*, str. 353.

[57] Sodba z dne 19. oktobra 2017, Merck (C-231/16, EU:C:2017:771, točki 39 in 41 ter navedena sodna praksa). Vendar je treba poudariti, da je treba upoštevati zahtevke zadevnih tožečih strank in ne ugovorov, ki jih navede tožena stranka. Glej sodbo z dne 8. maja 2003, Gantner Electronic (C-111/01, EU:C:2003:257, točka 32). Pred kratkim je Sodišče opozorilo, da nasprotne tožbe ni mogoče enačiti zgolj z sredstvom obrambe. Glej sodbo z dne 13. oktobra 2022, Gemeinde Bodman-Ludwigshafen (C-256/21, EU:C:2022:786, točka 38).

[58] V tem smislu glej sodbo z dne 22. oktobra 2015, Aannemingsbedrijf Aertssen in Aertssen Terrassements (C-523/14, EU:C:2015:722, točka 45).

100. Na podlagi te opredelitve je Sodišče ubralo kazuistični pristop k pojmu „predmet“.[59] Tako je menilo, da ima tožba za ugotovitev, da je tožena stranka odgovorna za škodo, in za naložitev plačila odškodnine enak tožbeni temelj in enak predmet kot predhodna tožba, s katero ta tožena stranka predlaga ugotovitev, da za navedeno škodo ni odgovorna.[60] To velja še toliko bolj, kadar se tožbe nanašajo na povrnitev iste škode.[61] Nasprotno pa je izključilo istovetnost predmeta v primeru tožb, od katerih je ena namenjena uveljavljanju odgovornosti tožene stranke, druga pa omejitvi zneska odškodnine, če se ta odgovornost ugotovi.[62]

101. Iz teh primerov je razvidno, da Sodišče v okviru širokega pojmovanja pojma „predmet“ analizira cilj tožb glede na morebitne učinke odločb, ki jih je treba sprejeti, da bi preprečilo vsakršno tveganje nezdružljivosti odločb, izdanih v dveh državah članicah.

102. Vendar je treba to opredelitev istovetnosti predmeta prenesti na pravila, ki urejajo priznanje. V zvezi s tem ugotavljam, da litispendenca pomeni hkratno predložitev zadeve dvema sodiščema, ki sta v skladu z Uredbo št. 44/2001 določeni kot pristojni. V takem okviru, ko se vzporedno vodita dva postopka, je smiselno razumeti cilje tožb, ki se hkrati obravnavata.

103. Če se priznanje zahteva iz naslova ugovora pravnomočnosti, je bistveno preveriti, ali se tožbe, vložene pri sodišču druge države članice, ne prekrivajo z zadevo, o kateri je bilo predhodno odločeno v prvi državi članici.

104. Menim, da tako preverjanje vključuje ugotavljanje, ali rezultat, ki ga želi tožeča stranka doseči z vložitvijo nove tožbe, ni v navzkrižju z vsebino spora, o katerem je bilo odločeno s prvotno odločbo, četudi le potencialno.

105. Iz tega sledi, da je treba v primeru priznanja kot predhodnega vprašanja nadzor istovetnosti predmeta opraviti na podlagi stroge primerjave, na eni strani, tožb, ki so bila vložene pri sodišču prve države članice in o katerih je to sodišče odločilo ter, na drugi strani, vsebine in namena tožb, vloženih v postopku v drugi državi članici.

106. Na podlagi teh elementov se mi zdi, da tožbe, ki se nanašajo na prenehanje pogodbe o zaposlitvi, načeloma nimajo istega predmeta kot tožbe, ki se nanašajo na izpolnitev pogodbe o zaposlitvi. Spor v zvezi s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi in njenimi finančnimi posledicami, o katerem odloča sodišče države članice, namreč ne vpliva na tožbe, katerih namen je plačilo zneskov, dolgovanih za opravljanje dela na podlagi te pogodbe.

[59] V zvezi s tem se mi zdi, da sodbe, v katerih je Sodišče, potem ko je spomnilo na opredelitev predmeta v smislu člena 27 Uredbe št. 44/2001, analiziralo istovetnost predmeta z vidika pravil litispendence, značilnih za druge instrumente prava Unije, niso upoštevne. Za to gre zlasti v sodbi z dne 19. oktobra 2017, Merck (C-231/16, EU:C:2017:771), v kateri je Sodišče odločalo o istovetnosti tožb, ki temeljijo na znamkah Unije in nacionalnih znamkah, glede na določbe člena 109(1)(a) Uredbe Sveta (ES) št. 207/2009 z dne 26. februarja 2009 o blagovni znamki Evropske unije (UL 2009, L 78, str. 1).

[60] Sodba z dne 6. decembra 1994, Tatry (C-406/92, EU:C:1994:400, točka 45). V istem smislu glej sodbi z dne 25. oktobra 2012, Folien Fischer in Fofitec (C-133/11, EU:C:2012:664, točka 49), in z dne 19. decembra 2013, Nipponka Insurance (C-452/12, EU:C:2013:858, točka 42).

[61] Glej po analogiji sodbo z dne 22. oktobra 2015, Aannemingsbedrijf Aertssen in Aertssen Terrassements (C-523/14, EU:C:2015:722, točka 46).

[62] Sodba z dne 14. oktobra 2004, Mærsk Olie & Gas (C-39/02, EU:C:2004:615, točka 35).

107. Glede na to se s tako različnostjo predmeta nikakor ne more podvomiti o obveznosti sodišča druge države članice, da pri meritornem odločanju upošteva učinke sodne odločbe, izdane v prvi državi članici. Tako bi moralo sodišče, ki odloča o tožbah za izplačilo prejemkov iz naslova izpolnitve pogodbe o zaposlitvi, v položaju, kot je ta v postopku v glavni stvari, upoštevati morebitne posledice prvotne odločitve o zahtevkih tožeče stranke glede plače.[63]

108. Glede na vse te premisleke Sodišču predlagam, naj na drugo in tretje vprašanje, kakor sta bili preoblikovani, odgovori, da je treba člena 33 in 36 Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da imajo tožbe, ki temeljijo na isti pogodbi o zaposlitvi in se nekatere od njih nanašajo na obveznosti, ki so nastale zaradi izpolnjevanja te pogodbe, druge pa na obveznosti, ki so nastale zaradi prenehanja te pogodbe, v primeru, v katerem se priznanje sodne odločbe, izdane v eni državi članici, zahteva kot predhodno vprašanje pred sodiščem v drugi državi članici, isti tožbeni temelj, vendar nimajo istega predmeta.

VI. Predlog

109. Glede na zgornje premisleke predlagam, da se na vprašanja za predhodno odločanje, ki jih je postavilo Cour de cassation (kasacijsko sodišče, Francija), odgovori tako:

1. Člena 33 in 36 Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah

   je treba razlagati tako, da

   priznanje sodne odločbe, izdane v državi članici, katere pravo določa pravilo o združevanju tožbenih zahtevkov, ki istim strankam prepoveduje vložitev nove tožbe v zvezi z zahtevki, ki bi lahko bili vloženi že v prvem postopku, ne nasprotuje temu, da bi sodišče te druge države odločalo o takih zahtevkih, tudi če pravo države članice, v kateri se zahteva priznanje, določa podobno obveznost združevanja tožbenih zahtevkov.

2. Člena 33 in 36 Uredbe št. 44/2001

   je treba razlagati tako, da

   da imajo tožbe, ki temeljijo na isti pogodbi o zaposlitvi in se nekatere od njih nanašajo na obveznosti, ki so nastale zaradi izpolnjevanja te pogodbe, druge pa na obveznosti, ki so nastale zaradi prenehanja te pogodbe, v primeru, v katerem se priznanje sodne odločbe, izdane v eni državi članici, zahteva kot predhodno vprašanje pred sodiščem v drugi državi članici, isti tožbeni temelj, vendar nimajo istega predmeta.

[63] Za to bi šlo v primeru, v katerem se v skladu z zakonodajo države izvora s prvotno odločbo določi datum prenehanja pogodbe o zaposlitvi, kar bi verjetno vplivalo na konec obdobja, za katero se dolgujejo prejemki.